

Reg 21/2
2001

TNO/EIB
Postbus 5013
2600 GA DELFT

Datum
21 februari 2001

Ons kenmerk
CW01/57370

Onderdeel
directie Constitutionele Zaken
en Wetgeving

Inlichtingen
mr. G.J. Boon
T (070) 426 7508
F (070) 426 7634

Uw kenmerk

Onderwerp
keuring van stemmachines

Blad
1 van 4

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Bij besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 22 juli 1997, nr. CWI97/913, is TNO/EIB op grond van artikel 2 van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 aangewezen als keuringsinstelling voor stemmachines. Hierbij vraag ik uw aandacht voor enkele onderwerpen die voor de keuring van stemmachines van belang zijn. Voorts wil ik u enkele vragen voorleggen.

Op 5 september 2000 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen TNO/EIB (de heren [redacted] en het ministerie van BZK (de heer Boon en ondergetekende) over de keuring van zogenoemde stem-pc's. Van de zijde van TNO werd aan de orde gesteld, dat de onderdelen van (vooral) stem-pc's sterk kunnen variëren, ook zonder dat dit aan de buitenkant - bijvoorbeeld door middel van een type-aanduiding - zichtbaar is. Ook worden met een hoge frequentie nieuwe hardware- en softwareversies uitgebracht. Daardoor zouden aan de componenten van stem-pc's zodanige wijzigingen ten opzichte van de geteste exemplaren kunnen worden aangebracht, dat de stem-pc niet langer kan worden geacht overeen te komen met het goedgekeurde (proto-)type. Teneinde te voorkomen dat deze wijzigingen zouden leiden tot het gebruik van niet-goedgekeurde stem-pc's, dan wel tot de noodzaak van keuring van veel grotere aantallen of wellicht alle stem-pc's afzonderlijk, werd afgesproken dat TNO/EIB zal nagaan of ten opzichte van goedgekeurde (proto-)typen een "bandbreedte" is vast te stellen.

Daarbij werd gedacht aan de volgende werkwijze. In het keuringsrapport wordt, zo nodig met medewerking van de leverancier, beschreven uit welke onderdelen (zowel hardware als software) de stemmachine die werd getest, is opgebouwd. In verband hiermee werd afgesproken, dat TNO/EIB in de keuringsrapporten voortaan de software van de gekeurde stemmachine zal specificeren. Vervolgens wordt, eveneens in het keuringsrapport, aangegeven welke wijzigingen in die onderdelen kunnen worden aangebracht, zonder dat dit de goedkeuring beïnvloedt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden verwezen naar (internationale) kwaliteitsnormen die voor de desbetreffende onderdelen gelden.

31072006

Datum
21 februari 2001

Ons kenmerk
CWD1/57370

Bied
2 van 4

Betreft het een prototypekeuring, dan wordt in het keuringsrapport levens - indien voorzienbaar - aangegeven welke wijzigingen als geringe aanpassingen die het prototype niet wezenlijk aantasten (artikel 8 van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997) kunnen worden aangemerkt.

De vertegenwoordigers van TNO/EIB zouden de in verband met het voorgaande te stellen technische eisen, alsmede de invulling van het begrip "bandbreedte" nader onderzoeken. Graag verneem ik van u, tot welke resultaten de gemaakte afspraken hebben geleid.

Tijdens een gesprek dat vertegenwoordigers van het ministerie van BZK, waaronder ondergetekende, onlangs hadden met een van de stemmachineleveranciers, Sdu/VUGA, werd door laatstgenoemde verwezen naar correspondentie tussen TNO en de stemmachineleverancier over een versoepeling van de keuring van stemmachines, die door TNO/EIB zou worden voorgestaan. De voorstellen waren vervat in een e-mailbericht d.d. 24 oktober 2000 van TNO aan Sdu/VUGA. Pas nadien werden deze voorstellen aan het ministerie van BZK voorgelegd - en vervolgens in hoofdzaak door BZK afgewezen wegens strijd met de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. Ik acht het niet gewenst, dat een aangewezen keuringsinstelling op eigen initiatief de wenselijkheid van de eisen die in de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 aan stemmachines of de keuring daarvan worden gesteld, in de communicatie met stemmachineleveranciers betwijfelt, te meer als dat gebeurt zonder voorafgaand overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ik merk daarbij op, dat de gestelde eisen met medewerking van TNO tot stand zijn gekomen.

Voorts breng ik het volgende onder uw aandacht.

Thans bepaalt artikel J 15a van het Kiesbesluit, dat een stemmachine slechts bij verkiezingen mag worden gebruikt, indien de machine niet eerder voor andere doeleinden dan verkiezingen is gebruikt. Bepaalde onderdelen van de stemmachine (zoals beeldscherm of lichtpen) kunnen hiervan worden uitgezonderd. Door Sdu/VUGA werd in het bovenbedoelde gesprek verzocht toe te laten, dat ook stem-pc's die "als nieuw" zijn bij verkiezingen kunnen worden gebruikt. Het gaat daarbij om stem-pc's die volgens een bepaalde procedure ontstaan zijn van software die voor andere doeleinden is gebruikt, en tevens is voorzien van speciale programmatuur die gebruik bij verkiezingen onmogelijk maakt indien de stem-pc niet volgens die speciale procedure is "vernieuwd". In de toelichting bij artikel J 15a van het Kiesbesluit is hierover opgemerkt (Staatsblad 1997, 164, blz. 13):

"De Kiesraad en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken noemen als voordeel van elektronisch gefaseerd stemmen dat er uitvoeringsvormen denkbaar zijn waarbij personal computers worden gebruikt die door de gemeenten ook voor andere doeleinden dan verkiezingen gebruikt kunnen worden. Wel wijst de Kiesraad er op dat dit

Datum
21 februari 2001

Ops kenmerk
CW01/57370

Blad
3 van 4

punt nadere bestudering behoeft bij de keuring van de stemmachine. Bij de proef met de methode van elektronisch gefaseerd stemmen die de Kiesraad bij de provinciale-statenverkiezingen van 1995 heeft gehouden, werd gebruik gemaakt van personal computers met beeldschermen die beiden na enige aanpassingen ook voor andere doeleinden gebruikt konden worden. De kiezer diende met behulp van een elektronische lichtpen op het beeldscherm eerst de politieke partij en vervolgens de kandidaat aan te stippen.

Na advies van TNO en de Stichting Het Expertise Centrum Consultants voor Overheidsinformatisering, heb ik mij echter op het standpunt gesteld dat het in beginsel verboden moet worden bij de verkiezingen stemmachines te gebruiken die voor andere doeleinden dan verkiezingen zijn gebruikt. Het eerste lid van het nieuwe artikel J 15a bepaalt dan ook dat de stemmachine slechts bij de stemming mag worden gebruikt, indien de machine niet eerder voor andere doeleinden dan verkiezingen is gebruikt. In het tweede lid van artikel J 15a is een uitzondering opgenomen voor onderdelen van de stemmachine ten aanzien waarvan de Minister van Binnenlandse Zaken heeft beslist dat zij ook voor andere doeleinden dan verkiezingen gebruikt mogen worden. In het verengde van het nieuwe artikel J 15a zal in de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 het vereiste opgenomen worden dat de stemmachine alleen over functies mag beschikken die in verband staan met de stemprocedure.

Achtergrond bij het verbod van het gebruik voor andere doeleinden is, dat zonder een hernieuwde test door een keuringsinstelling, onvoldoende waarborgen bestaan dat de correcte werking van de functies van de stemmachines gegarandeerd kan worden en beïnvloeding van het stemproces uitgesloten is. Bij gebruik van de stemmachine voor andere doeleinden bestaat derhalve het risico dat de stemuitbrenging en de verwerking van de stemmenaantallen beïnvloed wordt.

Onder de uitzondering van het verbod kunnen onderdelen vallen die voor het gebruik voor andere doeleinden niet of nauwelijks aangepast behoeven te worden. Te denken valt hierbij aan te hanteren beeldschermen of elektronische lichtpennen. Indien deze onderdelen voor andere doeleinden worden gebruikt, bestaat er nadien geen risico dat deze onderdelen de stemuitbrenging of het stemproces negatief beïnvloeden."

Zoals uit de bovenstaande passage uit de nota van toelichting is af te leiden, stelde TNO zich destijds op het standpunt dat niet gegarandeerd kan worden dat het "vernieuwen" van gebruikte stem-pc's voldoende veilig is. Kunt u aangeven of er aanleiding is om daar thans anders over te denken?

In voorbereiding is een wijziging van het Kiesbesluit, alsmede een daaruit voortvloeiende wijziging van de Regeling voorwaarden en goedkeuring

Datum
21 februari 2001

Ons kenmerk
CW01/57370

Blad
4 van 4

stemmachines 1997, die het mogelijk maakt dat stemmachines niet uitsluitend voor één of twee stemmingen tegelijkertijd kunnen worden goedgekeurd, maar ook voor meer dan twee stemmingen tegelijk. Onder de huidige bepalingen van de Kieswet is het onder bepaalde voorwaarden reeds mogelijk, dat er meer dan twee stemmingen (verkiezingen of referenda) op één dag plaatsvinden. Indien de *Tijdelijke referendumwet (op dit moment aanhangig bij de Eerste Kamer) in werking treedt*, neemt de kans daarop toe. Op grond van het gewijzigde Kiesbesluit kan een stemmachine voor het gebruik bij meer dan twee stemmingen tegelijkertijd worden goedgekeurd, en wordt in het goedkeuringsbesluit van de Minister van BZK vermeld, voor hoeveel stemmingen tegelijk de stemmachine maximaal mag worden ingezet. Of de stemmachine op een concrete verkiezingsdag daadwerkelijk voor dat aantal stemmingen kan worden ingezet, hangt - net als thans bij een voor twee stemmingen goedgekeurde stemmachine - af van een aantal omstandigheden, een en ander ter beoordeling van het gemeentebestuur. Het is de bedoeling dat de stemmachineleverancier bij de aanvraag tot goedkeuring, en daaraan voorafgaand bij de aanvraag van een keuring door de keuringsinstelling aangeeft voor welk (redelijk) aantal stemmingen tegelijkertijd hij goedkeuring wenst.

Zodra de wijziging is vastgesteld, zal ik zowel de stemmachineleveranciers als u hierover uitgebreider informeren. Ik meld u dit voornemen om het Kiesbesluit te wijzigen echter reeds nu, omdat het denkbaar is dat in de periode waarin de voorgenomen wijziging nog in procedure is, zich stemmachineleveranciers tot u wenden met aanvragen voor een keuring. Het kan in die gevallen doelmatig zijn om in het keuringsrapport alvast aan te geven, voor welk maximum aantal *stemmingen de stemmachine is gekeurd. Op die wijze kan worden bewerkstelligd dat de stemmachineleverancier - indien de wijziging van het Kiesbesluit in werking treedt - hetzelfde keuringsrapport kan gebruiken voor de aanvraag van een goedkeuring op basis van het gewijzigde Kiesbesluit.* Aangezien de meeste stemmachines technisch reeds zijn voorbereid voor het gebruik bij meer dan twee stemmingen tegelijk, ga ik er zonder uw tegenbericht van uit dat bij een stemmachine die reeds is goedgekeurd voor het gebruik bij twee stemmingen, in dit verband in het algemeen volstaan kan worden met een zogenaemde één-uit-lienkeuring. In verband met het voorgaande verzoek ik u om stemmachineleveranciers die zich in de komende periode tot u wenden voor een keuring van stemmachines, aan te raden eerst contact met het ministerie van BZK op te nemen.

Hoogachtend,
DE JURIDISCH ADVISEUR,

mr. P.J. Stolk

DI

TNO EIB
T.a.v. de heer ir. H. Buitenhuis
Postbus 5013
2600 GA DELFT

Datum
26 juni 2001

Ons kenmerk
CW01/U78384

Onderdeel
Directie CZW

Inlichtingen
mw. mr. C.A.R. de Beus
T (070) 428 7110
F (070) 428 7834

Uw kenmerk
-

Blad
1 van 3

Aantal bijlagen
-

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onderwerp
Periodieke keuringen stemmachines

Geachte heer Buitenhuis,

Allereerst mijn excuses voor de vertraagde schriftelijke afhandeling van uw verzoek om informatie over periodieke keuring van stemmachines.

Via de email en via de telefoon is er in de afgelopen maanden regelmatig contact geweest tussen het ministerie van BZK en TNO betreffende de periodieke keuring van stemmachines.

Uw vragen en opmerkingen ten aanzien van (her)keuring van stemmachines zijn binnen de directie Constitutionele Zaken en Wetgeving van het ministerie van BZK besproken. Op 15 mei jl. bent u over de uitkomst hiervan telefonisch op de hoogte gebracht. Deze brief dient ter schriftelijke bevestiging van dit telefoongesprek.

In uw mail van 12 april jl. geeft u aan dat u een periodieke keuring voor de ES3A1 van de firma Nedap niet mogelijk acht, aangezien dit type machine niet langer wordt geproduceerd. U geeft aan dat naar uw mening sprake is van een typekeuring. Eerst wordt een prototype beoordeeld en vervolgens één exemplaar uit een serie van ten minste tien productie-exemplaren. Bij een periodieke keuring gaat het er volgens u om, dat wordt gewaarborgd dat de fabrikant gedurende de volgende vier jaar (de looptijd van een goedkeuringsbesluit) de machine conform het goedgekeurde prototype produceert. Tevens geeft u aan dat het uitvoeren van een één-uit-tien selectie op reeds ingezette exemplaren naar uw mening een individuele keuring betreft. Naar uw mening is de voorspellende waarde van een dergelijke keuring voor overige machines uiterst gering. U concludeert dat een vernieuwing van de type- goedkeuring van machines die nog wel worden gebruikt, maar niet meer worden gefabriceerd - in dit geval de ES3A1 - niet mogelijk is en ook niet noodzakelijk.

31072006

Datum
28 juni 2001

Ons kenmerk
CWD01AJ76384

Blad
2 van 3

Ook merkt u op dat de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 geen eisen stelt aan reeds ingezette machines anders dan dat er op het moment van levering een typegoedkeuring moest zijn.

De Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 bepaalt in artikel 6 dat indien een stemmachine is goedgekeurd voor het gebruik bij verkiezingen de aanvrager gehouden is ten minste één keer in de vier jaar een exemplaar van de stemmachine gekozen uit een door de aanvrager beschikbaar gesteld aantal van tien stuks, voor periodieke keuring aan te bieden. De keuringsinstelling dient te onderzoeken of de stemmachine in voldoende mate overeenstemt met het prototype dan wel voldoet aan de voorwaarden waaronder het prototype is goedgekeurd.

In de algemene en artikelsgewijze toelichting wordt aangegeven wat de ratio is van deze verplichting. Voorkomen moet worden dat er stemmachines op de markt komen of zijn die niet (langer) voldoen aan het goedgekeurde prototype. Met de periodieke keuringen door een keuringsinstelling kan gecontroleerd worden of de stemmachine geen wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijk goedgekeurde stemmachines heeft ondergaan, die niet door de minister van BZK zijn goedgekeurd.

De Regeling spreekt echter niet van een keuring uitsluitend voor stemmachines die nieuw worden gefabriceerd. Derhalve geldt deze periodieke keuring zowel voor machines die nog worden geproduceerd als ook bij machines die niet langer worden geproduceerd, maar nog wel gebruikt worden bij stemmingen. In beide gevallen moet gecontroleerd kunnen worden of de stemmachine geen wijzigingen heeft ondergaan ten opzichte van het oorspronkelijk goedgekeurde prototype. Bij machines die nog worden gefabriceerd zal dit een één uit tien selectie betreffen van nieuw gefabriceerde machines. Indien er geen productie is, dient overgegaan te worden tot een keuring van individuele machines.

De waarde van een dergelijke keuring is dat steekproefsgewijs kan worden bepaald of een bepaald type machine wordt onderhouden overeenkomstig het goedgekeurde (proto)type. De voorspellende waarde van een dergelijke keuring ligt in vergelijking met een één-uit-tien selectie anders, maar dient nog steeds het doel waarvoor de periodieke keuring is ingesteld, te weten het voorkomen dat er stemmachines in gebruik zijn die niet voldoen aan de gestelde voorwaarden. Van een steekproefsgewijze keuring kan een preventieve werking tot goed onderhoud, conform het (proto)type, uitgaan.

Datum
28 juni 2001

Ons kenmerk
CWD01/U76384

Blad
3 van 3

Een periodieke keuring van een type stemmachine dat niet langer wordt gefabriceerd, maar nog wel wordt gebruikt bij stemmingen kan als volgt worden ingericht. De aanvrager van de periodieke keuring stelt tien exemplaren beschikbaar van de desbetreffende stemmachine, die wordt gebruikt bij één of meer gemeenten. De keuringsinstelling voert ten aanzien van één exemplaar een periodieke keuring uit. In overleg tussen aanvrager, keuringsinstelling en desbetreffende gemeenten kan deze keuring op locatie worden uitgevoerd.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb ingelicht.

Hoogachtend,
De Juridisch Adviseur,

P.P.L.
mr P.J. Stolk

TNO
Technisch Fysische Dienst
Stieltjesweg 1
2628 CK DELFT

Onderwerp
periodieke keuring van stemmachines

Geachte heer, mevrouw,

Op 11 juli 1997, kenmerk CWI97/U1000 is de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 in werking getreden. In deze regeling wordt het gehele goedkeuringsproces ten aanzien van stemmachines beschreven. De regeling bepaalt in de artikelen 3 en 4 dat er eerst een prototype van de stemmachine goedgekeurd dient te worden. Vervolgens wordt in artikel 5 bepaald dat de stemmachine, door middel van een 'één-uit-tien-keuring' goedgekeurd dient te worden voor gebruik bij verkiezingen.

De Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 bepaalt voorts in artikel 6 dat, indien een stemmachine is goedgekeurd voor het gebruik bij verkiezingen, de aanvrager gehouden is ten minste één keer in de vier jaar een exemplaar van de stemmachine, gekozen uit een door de aanvrager aan de keuringsinstantie ter beschikking gesteld aantal van ten minste tien stuks aan een periodieke keuring door de keuringsinstelling te onderwerpen.

Bij deze keuring onderzoekt de keuringsinstelling of de stemmachine in voldoende mate overeenstemt met het prototype dan wel voldoet aan de voorwaarden waaronder het prototype waaronder het prototype is goedgekeurd. De aanvrager doet van de resultaten van de periodieke keuring mededeling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In de afgelopen jaren is er door meerdere bedrijven verschillende malen een aanvraag voor goedkeuring van zowel een prototype van een stemmachine als voor goedkeuring van gebruik van een stemmachine bij verkiezingen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gericht. Voor verschillende van deze goedkeuringen zal de termijn van vier jaar verstrijken voor de gemeenteraads- en Tweede-Kamerverkiezingen in 2002.

Indien de aanvrager van de goedkeuring niet voldoet aan zijn verplichting om een periodieke keuring uit te voeren, kan de Minister ingevolge artikel 7, lid 1,

Datum
3 november 2000

Ons kenmerk
CW00/94549

Onderdeel
Constitutionele Zaken en
Wetgeving

Inlichtingen
mr. mr. C.A.R. de Beus
T (070) 426 7110
F (070) 426 7634

Uw kenmerk

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

DI

31072006

Datum
3 november 2000

Ops tekenmerk
CW00/94549

Blad
2 van 2

onder c, van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997, de verleende goedkeuring van een prototype van een stemmachine of van een stemmachine voor gebruik bij verkiezingen intrekken.

Ik heb de verschillende bedrijven door middel van een schrijven gewezen op de verplichting om een periodieke keuring uit te laten voeren om hen in de gelegenheid te stellen tijdig actie te ondernemen. Het betreft hier de volgende goedkeuringen:

Voor Nedap

- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 6 januari 1998, CWI97/1629, tot goedkeuring van het prototype van de elektronische stemmachine van het type ES3B van Nedap, alsmede tot goedkeuring voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 19)
- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 6 februari 1998, CWI98/169, tot goedkeuring van het prototype van de elektronische stemmachine van het type ES3A1 van Nedap, alsmede tot goedkeuring voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 38)
- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 27 februari 1998, CWI98/169b, tot goedkeuring van de elektronische stemmachine van het type ES3B van Nedap voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 41)

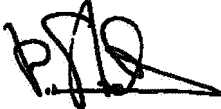
Voor SDU Uitgevers

- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 11 februari 1998, CWI98/35, tot goedkeuring van het prototype van de elektronische stemmachine van het type RS-Vote van Alcatel Bell, alsmede tot goedkeuring voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 38)

Tevens wil ik u als keuringsinstantie op de hoogte te stellen van de noodzaak voor betrokken fabrikanten om een periodieke keuring aan te vragen, indien de genoemde stemmachines de komende 4 jaren als zodanig gebruikt moeten worden en om uw medewerking in deze procedure verzoeken.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb ingelicht.

Hoogachtend,
DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
voor deze,
de Juridisch Adviseur,

mr. P.J. Stolk

Sdu Uitgevers/VUGA
Postbus 20025
2500 EA Den Haag

Datum
3 november 2000

Ons kenmerk
CW00/84549

Onderdeel
Constitutionele Zaken en
Wetgeving

Inlichtingen
mw. mr. C.A.R. de Beus
T (070) 426 7110
F (070) 426 7834

Uw kenmerk
-

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onderwerp
Periodieke keuring van stemmachines

Geachte heer, mevrouw,

Op 11 juli 1997, kenmerk CWI97/U1000 is de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 in werking getreden. In deze regeling wordt het gehele goedkeuringsproces ten aanzien van stemmachines beschreven. De regeling bepaalt in de artikelen 3 en 4 dat er eerst een prototype van de stemmachine goedgekeurd dient te worden. Vervolgens wordt in artikel 5 bepaald dat de stemmachine, door middel van een 'één-uit-tien-keuring' goedgekeurd dient te worden voor gebruik bij verkiezingen.

De Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 bepaalt voorts in artikel 6 dat, indien een stemmachine is goedgekeurd voor het gebruik bij verkiezingen, de aanvrager gehouden is ten minste één keer in de vier jaar een exemplaar van de stemmachine, gekozen uit een door de aanvrager aan de keuringsinstantie ter beschikking gesteld aantal van ten minste tien stuks aan een periodieke keuring door de keuringsinstelling te onderwerpen.

Bij deze keuring onderzoekt de keuringsinstelling of de stemmachine in voldoende mate overeenstemt met het prototype dan wel voldoet aan de voorwaarden waaronder het prototype waaronder het prototype is goedgekeurd. De aanvrager doet van de resultaten van de periodieke keuring mededeling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Uw bedrijf heeft in de afgelopen jaren verschillende malen een aanvraag voor goedkeuring van zowel een prototype van een stemmachine als voor goedkeuring van gebruik van een stemmachine bij verkiezingen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gericht. Voor een van deze goedkeuringen zal de termijn van vier jaar verstrijken voor de gemeenteraads- en Tweede-Kamerverkiezingen in 2002.

DE

31072006

Datum
3 november 2000

Ons kenmerk
CW00/94549

Blad
2 van 2

Voor uw bedrijf betreft dat de volgende goedkeuring:

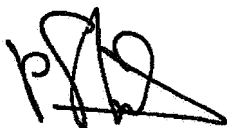
- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 11 februari 1998, CW198/35, tot goedkeuring van het prototype van de elektronische stemmachine van het type RS-Vote van Alcatel Bell, alsmede tot goedkeuring voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 38)

Indien de aanvrager van de goedkeuring niet voldoet aan zijn verplichting om een periodieke keuring uit te voeren, kan de Minister ingevolge artikel 7, lid 1, onder c, van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997, de verleende goedkeuring van een prototype van een stemmachine of van een stemmachine voor gebruik bij verkiezingen intrekken. Door middel van dit schrijven wil ik u wijzen op de noodzaak om een periodieke keuring uit te laten voeren, indien het gebruik als stemmachine van dit apparaat voor de komende 4 jaren gewenst is, en u in de gelegenheid stellen tijdig actie te ondernemen.

Ik heb de keuringsinstantie TNO ook op de hoogte gesteld van de noodzaak voor de aanvrager om een periodieke keuring uit te laten voeren.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb ingelicht.

Hoogachtend,
DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,
de Juridisch Adviseur,

mr. P.J. Stolk

N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek Nedap
T.a.v. de heer Steentjes
Postbus 105
7140 AC Groenlo

Onderwerp
Periodieke keuring van stemmachines

Geachte heer Steentjes

Op 11 juli 1997, kenmerk CWI97/U1000 is de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 in werking getreden. In deze regeling wordt het gehele goedkeuringsproces ten aanzien van stemmachines beschreven. De regeling bepaalt in de artikelen 3 en 4 dat er eerst een prototype van de stemmachine goedgekeurd dient te worden. Vervolgens wordt in artikel 5 bepaald dat de stemmachine, door middel van een 'één-uit-tien-keuring' goedgekeurd dient te worden voor gebruik bij verkiezingen.

De Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 bepaalt voorts in artikel 6 dat, indien een stemmachine is goedgekeurd voor het gebruik bij verkiezingen, de aanvrager gehouden is ten minste één keer in de vier jaar een exemplaar van de stemmachine, gekozen uit een door de aanvrager aan de keuringsinstantie ter beschikking gesteld aantal van ten minste tien stuks aan een periodieke keuring door de keuringsinstelling te onderwerpen.

Bij deze keuring onderzoekt de keuringsinstelling of de stemmachine in voldoende mate overeenstemt met het prototype dan wel voldoet aan de voorwaarden waaronder het prototype waaronder het prototype is goedgekeurd. De aanvrager doet van de resultaten van de periodieke keuring mededeling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Uw bedrijf heeft in de afgelopen jaren verschillende malen een aanvraag voor goedkeuring van zowel een prototype van een stemmachine als voor goedkeuring van gebruik van een stemmachine bij verkiezingen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gericht. Voor verschillende van deze goedkeuringen zal de termijn van vier jaar verstrijken voor de gemeenteraads- en Tweede-Kamerverkiezingen in 2002.

Datum
3 november 2000

Ons kenmerk
CW00/94549

Onderdeel
Constitutionele Zaken en
Wetgeving

Inlichtingen
mw. mr. C.A.R. de Baus
T (070) 426 7110
F (070) 426 7634

Uw kenmerk
-

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekhaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

IT

31072006

Datum
3 november 2000

Ops kenmerk
CW0094548

Blad
2 van 2

Voor uw bedrijf betreft dat de volgende goedkeuringen:

- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 6 januari 1998, CWI97/1629, tot goedkeuring van het prototype van de elektronische stemmachine van het type ES3B van Nedap, alsmede tot goedkeuring voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 19)
- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 6 februari 1998, CWI98/169, tot goedkeuring van het prototype van de elektronische stemmachine van het type ES3A1 van Nedap, alsmede tot goedkeuring voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 38)
- Besluit van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 27 februari 1998, CWI98/169b, tot goedkeuring van de elektronische stemmachine van het type ES3B van Nedap voor het gebruik van deze stemmachine bij de verkiezingen (Stcrt. 1998, 41)

Indien de aanvrager van de goedkeuring niet voldoet aan zijn verplichting om een periodieke keuring uit te voeren, kan de Minister ingevolge artikel 7, lid 1, onder c, van de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997, de verleende goedkeuring van een prototype van een stemmachine of van een stemmachine voor gebruik bij verkiezingen intrekken. Door middel van dit schrijven wil ik u wijzen op de noodzaak om een periodieke keuring uit te laten voeren, indien het gebruik als stemmachine van deze apparaten voor de komende 4 jaren gewenst is, en u in de gelegenheid stellen tijdig actie te ondernemen.

Ik heb de keuringsinstantie TNO ook op de hoogte gesteld van de noodzaak voor de aanvrager om een periodieke keuring uit te laten voeren.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb ingelicht.

Hoogachtend,
DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,
de Juridisch Adviseur,

mr. P.J. Stolk

